

Introduktion för stift, församlingar och pastorat

Nya regler för behandling av personuppgifter

Den nya dataskyddsförordningen är en EU-lagstiftning som reglerar hur personuppgifter får hanteras och gäller som svensk lag från och med 25 maj 2018.¹ Förordningen kommer att innebära ett stärkt skydd för den personliga integriteten, eftersom den innehåller fler och strängare regler än den nu gällande personuppgiftslagen (PuL). Många av förordningens grundprinciper är dock desamma som de principer som följer av PuL.

Dataskyddsförordningen kallas ofta GDPR, vilket är en förkortning av förordningens engelska namn: ”General Data Protection Regulation”.

För Svenska kyrkan innebär det att all personuppgiftsbehandling som utförs i de olika kyrkliga enheterna måste ses över och anpassas efter dataskyddsförordningens regler. Vissa av er kanske redan har gått någon kurs i dataskyddsförordningen, för andra är det kanske någonting ganska nytt. Det här inventeringsmaterialet är tänkt att kunna vara en guide till hur ni, oavsett bakgrund, genomför en inventering av IT-system som innehåller personuppgifter. Inventeringsmaterialet är anpassat för inventeringen av IT-system, men det är också till hjälp för er när ni inventerar personuppgiftsbehandlingar utanför IT-system. Mer om det nedan.

Vad betyder det för Svenska kyrkan?

Vi ser det som mycket positivt att den mänskliga rättigheten *rätten till skydd för personuppgifter* stärks ytterligare. Vi är en organisation som står för öppenhet och uppmuntrar därför en utveckling som leder till att fler människor får insyn i och kontroll över vilka uppgifter som finns om dem i våra IT-system. Anpassningen till dataskyddsförordningen är också viktig för att värna om medlemmarnas och allmänhetens förtroende. Vi vill dessutom undvika olagliga personuppgiftsbehandlingar som kan leda till att Svenska kyrkan får betala sanktionsavgifter eller skadestånd. För att vi ska kunna leva upp till förordningens krav är det viktigt att vi inom hela Svenska kyrkan har en samsyn kring hur förordningen ska tolkas. På nationell nivå pågår ett projekt som heter *Anpassning till dataskyddsförordningen*. Projektet ska anpassa Svenska kyrkans gemensamma system till förordningen och ta fram nya riktlinjer och rekommendationer för personuppgiftsbehandlingar. Det kommer även att stödja stift och församlingar i sitt anpassningsarbete.

Vad ska inventeras?

Stift och församlingar kommer att behöva inventera de egna lokala systemen (alltså de som inte tillhandahålls av nationell nivå). De IT-system som ni alltså *inte* ska inventera i första hand är de som står i listan ”Gemensamma system” på intranätet. Om ni ändå skulle komma att behöva inventera dessa i någon mån i ett senare led så blir ni informerade om det. Det blir

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2016/679.

i sådant fall fråga om att ni kompletterar de inventerings svar som nationell nivå redan har gjort för systemen som står på listan över IT-komponenter. Sådan komplettering behövs till exempel om ni regelbundet använder ett fritextfält i Kyrksam för att registrera medlemmars allergier, d.v.s. om ni använder IT-systemet på ett sätt som nationell nivå inte vet att det används till. Det kan också vara att ni har gjort egna anpassningar i systemet som vi inte har gjort på nationell nivå.

För den personuppgiftsbehandling som ni genomför *utanför* IT-system, till exempel i Excel-filer så som semesterlistor, ska ni i stället för ”4 Inventeringsmall” använda en mindre omfattande mall som heter ”6 Mall för register i filer”. Vägledningen (”3 Vägledning”) är även relevant för de frågor som finns i den mindre mallen.

Syftet med inventeringen är att ta reda på vilka personuppgifter som finns i IT-systemen och verksamheten, och hur de behandlas. Det är också värdefullt att veta var det finns kunskapsluckor – därför är även ett ”vet inte”-svar ett bra svar!

Det här inventeringsmaterialet – bestående av en film, en inventeringsmall, en vägledning, en leverantörsmall, en mall för register i filer och ett informationsblad om dataskyddsförordningen – är till för att hjälpa er inventera era system. Det kommer även att komma rekommendationer för arbetsrutiner och den informationsplikt som följer av dataskyddsförordningen. Projektets intranät kommer att uppdateras löpande med frågor och svar för att underlätta inventeringsarbetet.

När de olika inventeringsmallarna är ifyllda har ni i princip ett färdigt register över era personuppgiftsbehandlingar, ett *behandlingsregister*. Ett sådant register måste alla personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden ha, och det kan också behöva visas upp för myndigheter.

Instruktioner

Det finns sedan tidigare en kort film med generell info om dataskyddsförordningen på intranätet internwww.svenskakyrkan.se/dataskydd, men ni hittar den även på direktlänk här <https://vimeo.com/251282861>. Ni kan börja att titta på den, för att få en kort introduktion till dataskyddsförordningen. Vi rekommenderar att ni innan ni inventerar läser informationsbladet om dataskyddsförordningen för att få en ökad förståelse för reglerna och därmed syftet med frågorna i inventeringen samt för att vi ska få en gemensam tolkning av förordningens begrepp. Observera att informationen där endast rör det som är relevant för förståelsen av inventeringsmaterialet. Därefter kan ni med fördel ta del av e-utbildningen för att få en guide i hur ni praktiskt går till väga med inventeringen, som finns på intranätet. När ni sedan börjar inventera rekommenderar vi att ni använder er av inventeringsvägledningen som förklarar frågor och begrepp. Ni kan även gå tillbaka till informationsbladet för att t.ex. se centrala definitioner. I det fall ni under inventeringen är osäkra på en fråga och ni inte hittar hjälp i vägledningsmaterialet så kan ni kontakta er kontaktperson för dataskyddsfrågor på stiftet och be om ytterligare vägledning.

I kolumnen till höger om svarsfältet finns en exempelinventering av det gemensamma administrativa systemet Kyrksam. Den fungerar som ytterligare ett hjälpmedel genom att ge exempel på vilken typ av svar som eftersöks i frågorna. Observera att exempelinventeringen inte är en fullständig inventering utan ger bara några få exempel som referens. För att åstadkomma en komplett inventering behöver ni svara **uttömmande** på frågorna. Det innebär att svar som innehåller ”till exempel”, ”och så vidare” eller ”bland annat” inte är tillräckliga.

I inventeringsmaterialet ingår även en inventeringsmall för leverantörer, ”5 Leverantörsmall”, som ni ska skicka till de eventuella leverantörer ni använder er av, om leverantörerna utför personuppgiftsbehandlingar på er instruktion (dvs att det är ni som bestämmer ändamål (varför) och medel (hur) behandlingen görs). Denna mall har ett mycket tekniskt språk, och ni behöver inte själva förstå den innan ni skickar vidare den.

Inventering av flera system

Om ni ska inventera flera system kan ni först behöva prioritera i vilken ordning de ska inventeras utifrån integritetsriskerna för respektive system.

Vi föreslår att ni i första hand prioriterar de system som (1) innehåller flest personuppgifter och/eller (2) personuppgifter om flest personer och/eller (3) känsliga personuppgifter (uppgifter om medlemskap i fackförening, hälsa, etniskt ursprung, religiös eller filosofisk övertygelse, politiska åsikter, sexualliv eller sexuell läggning samt om lagöverträdelse).

I andra hand prioriterar ni system där det (4) förekommer överföring av personuppgifter till ett land utanför EU/EES (se avsnittet om överföring i vägledningen s. 15) och/eller som (5) många användare har tillgång till och/eller som ni vet har (6) bristande rutiner för personuppgifternas säkerhet.

Om ni ska inventera flera system fyller ni i en kopia av Excelmallen ”4 Inventeringsmall” för respektive system, alltså får ni spara olika ”kopior” av mallen. Om ni har tre system att inventera ska ni alltså till slut ha tre Exceldokument med inventeringar.

Det är **inte** meningen att ni ska skicka tillbaka ifyllda inventeringsmallar (”4 Inventeringsmall”) eller registermallar (”6 Mall för register i filer”) till Kyrkokansliet eller till ert stift. Dataskyddsprojektet kommer att tillhandahålla rekommendationer och riktlinjer för hur ni ska värdera bristerna som hittats, utifrån de svar ni fått, och hur de kan åtgärdas.